

CHUO CHA BIBLIA MOROGORO
CHUO CHA BIBLIA MOROGORO

Mapitio ya masomo ya mafumbo

Mathayo 18:23-35

23 Kwa hiyo, Ufalme wa mbinguni unafanana na mfalme mmoja ambaye alitaka kufanya hesabu na watumishi wake. 24 Alipoanza kufanya kazi hiyo, mtu mmoja aliyekuwa na deni lake aliletewa magunia elfu kumi ya dhahabu. 25 Kwa kuwa hakuwa na uwezo wa kulipa, bwana-mkubwa akaamuru kwamba yeye na mke wake na watoto wake na vitu vyote alivyokuwa navyo viuzwe ili kulipa deni.

26 Ndipo yule mtumishi akapiga magoti mbele yake. 'Nivumilie,' alisihi, 'na nitalipa kila kitu.' 27 Bwana wa yule mtumishi akamhurumia, akamfuta lile deni, akamwacha aende zake.

28 Lakini mtumishi huyo alipotoka nje, akamkuta mtumishi mwenzake aliyekuwa na deni lake la sarafu za fedha mia moja. Akamshika na kuanza kumkaba. 'Nilipe deni lako!' alidai. 29 Mtumwa mwenzake akapiga magoti na kumsihi, 'Nivumilie, nami nitalipa.' 30 Lakini alikataa. Badala yake, akaenda na kuamuru mtu huyo atupwe gerezani mpaka atakapoweza kulipa deni.

31 Wale watumishi wengine walipoona jambo lililotukia, walikasirika, wakaenda kumwambia bwana wao mambo yote yaliyotukia.

32 Yule bwana akamwita yule mtumishi ndani, akamwambia, 'Wewe mtumishi mbaya! 33 Je! haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia wewe? 34 Kwa hasira bwana wake akamkabidhi kwa walinzi wa gereza ili ateswe, mpaka atakapolipa deni lake lote.

35 Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni atakavyowatendea ninyi kila mmoja wenu msipomsamehe ndugu au dada yenu kutoka moyoni.”

Mathayo 20:1-16

1 Kwa maana ufalme wa mbinguni umefanana na mtu mwenye shamba aliyetoka asubuhi na mapema kuwaajiri wafanyakazi wa shamba lake la mizabibu. 2 Akakubali kuwalipa dinari moja kwa siku, akawatuma katika shamba lake la mizabibu.

3 Yapata saa tisa asubuhi alitoka nje, akaona wengine wamesimama sokoni bila kufanya lolote. 4 Akawaambia, Ninyi pia nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa haki yenu. 5 Basi wakaenda.

Akatoka tena yapata saa sita mchana na saa tatu alasiri akafanya vivyo hivyo. 6 Yapata saa kumi na moja alasiri akatoka nje akawakuta wengine wamesimama. Akawauliza, Mbona mmesimama hapa mchana kutwa bila kufanya lolote? 7 Wakajibu, 'Kwa sababu hakuna mtu aliyetuajiri. Akawaambia, Nendeni nanyi mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu.

8 Ilipofika jioni, mwenye shamba akamwambia msimamizi wake, 'Waite wafanyakazi na uwalipe ujira wao, ukianza na wale wa mwisho na kuendelea hadi wa kwanza.' 9 Wale wafanyakazi walioajiriwa yapata saa kumi na moja alasiri wakaja na kila mmoja akapokea dinari moja. 10 Basi wale walioajiriwa kwanza walipokuja, walitazamia kupokea zaidi. Lakini kila mmoja wao alipokea dinari moja. 11 Walipoipokea, wakaanza kumnung'unikia mwenye shamba. 12 Wakasema, Hawa walioajiriwa mwisho walifanya kazi saa moja tu, nawe umewasawazisha sisi tuliostahimili kazi ngumu na hari ya mchana.

13 Lakini Yesu akamjibu mmoja wao, Rafiki, sikudhulumu. Je, hukukubali kufanya kazi kwa dinari moja? 14 Chukua malipo yako uende zako. Nataka kumpa yule aliyeajiriwa wa mwisho kama nilivyokupa wewe. 15 Je, sina haki ya kufanya nipendavyo kwa fedha yangu mwenyewe? Au wanionea wivu kwa sababu mimi ni mkarimu?

16 Vivyo hivyo wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho.

Mathayo 25:31-46

31 Wakati Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu wake, na malaika wote pamoja naye, ataketi juu ya kiti chake cha enzi cha utukufu. 32 Mataifa yote yatakusanywa mbele yake, naye atawatenganisha watu mmoja na mwingine kama vile mchungaji anavyotenganisha kondoo na mbuzi. 33 Atawaweka kondoo upande wake wa kulia na mbuzi upande wake wa kushoto.

34 Kisha Mfalme atawaambia wale walioko mkono wake wa kuume, Njoni, ninyi mliobarikiwa na Baba yangu; chukua urithi wako, ufalme uliotayarishwa kwa ajili yako tangu kuumbwa kwa ulimwengu. 35 Kwa maana nilikuwa na njaa nanyi mkanipa chakula, nilikuwa na kiu nanyi mkaninywisha, nilikuwa mgeni mkanikaribisha, 36 nalikuwa na haja ya nguo na mkanivika, nilikuwa mgonjwa nanyi mkanitunza. mimi, nilikuwa kifungoni nanyi mkaja kunitembelea.

37 Ndipo wenye haki watamjibu, 'Bwana, ni lini tulikuona ukiwa na njaa tukakulisha, au una kiu tukakunywisha? 38 Ni lini tulipokuona ukiwa mgeni tukakukaribisha, au ukiwa na nguo tukakuvika? 39 Ni lini tulipokuona ukiwa mgonjwa au ukiwa gerezani tukakutembelea?' 40 Mfalme atawajibu, Amin, nawaambia, yo yote mliyomtendea mmoja wa hao ndugu zangu walio wadogo, mlinifanyia mimi.

41 Kisha atawaambia wale walioko mkono wake wa kushoto, Ondokeni kwangu, ninyi mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliowekewa tayari Ibilisi na malaika zake. 42 Kwa maana nilikuwa na njaa nanyi hamkunipa chakula, nilikuwa na kiu nanyi hamkunipa kitu cha kunywa, 43 nalikuwa mgeni nanyi hamkunikaribisha ndani, nalihitaji nguo nanyi hamkunivika, nalikuwa mgonjwa. na gerezani nanyi hamkuniangalia. 4 Wao pia watajibu, 'Bwana, ni lini tulipokuona ukiwa na njaa au kiu au ukiwa mgeni au unahitaji nguo au ukiwa mgonjwa au kifungoni nasi hatukukusaidia?' 45 Naye atawajibu, Amin, nawaambia, lo lote msilomfanyia mmojawapo wa hao walio wadogo, hamkunifanyia mimi.

46 Kisha watakwenda kwenye adhabu ya milele, lakini wenye haki watakwenda kwenye uzima wa milele.

Mathayo 25:31-46

mfalme

```
graph TD; mfalme --> kondoo["kondoo (waadilifu)  
walia upande wa  
kulia wa mfalme"]; mfalme --> mbuzi["mbuzi (wasio haki)  
upande wa kushoto  
wa mfalme"]
```

kondoo (waadilifu)
walia upande wa
kulia wa mfalme

mbuzi (wasio haki)
upande wa kushoto
wa mfalme

Mathayo 25:31-46

37 Ndipo wenye haki watamjibu, 'Bwana, ni lini tulikuona ukiwa na njaa tukakulisha, au una kiu tukakunyweshwa? 38 Ni lini tulipokuona ukiwa mgeni tukakukaribisha, au ukiwa na nguo tukakuvika? 39 Ni lini tulipokuona ukiwa mgonjwa au ukiwa gerezani tukakutembelea?' 40 Mfalme atawajibu, Amin, nawaambia, yo yote mliyomtendea mmoja wa hao ndugu zangu walio wadogo, mlinifanyia mimi.

44 Wao pia watajibu, 'Bwana, ni lini tulipokuona ukiwa na njaa au kiu au ukiwa mgeni au unahitaji nguo au ukiwa mgonjwa au kifungoni nasi hatukukusaidia? 45 Naye atawajibu, Amin, nawaambia, lo lote msilomfanyia mmojawapo wa hao walio wadogo, hamkunifanyia mimi.

Mathayo 25:31-46

mfalme

```
graph TD; mfalme --> kondoo["kondoo (waadilifu)  
waliano upande wa  
kulia wa mfalme"]; mfalme --> mbuzi["mbuzi (wasio haki)  
upande wa kushoto  
wa mfalme"]
```

kondoo (waadilifu)
waliano upande wa
kulia wa mfalme

mbuzi (wasio haki)
upande wa kushoto
wa mfalme

CHUO CHA BIBLIA MOROGORO
CHUO CHA BIBLIA MOROGORO

Kutembea kupitia Mathayo 8-9

Muktadha

- Mwangwi muhimu
  - 'Yesu alizunguka Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao na kuihubiri habari njema ya ufalme na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina kati ya watu. (4:23)
  - 'Basi Yesu akazunguka katika miji yote na vijiji, akifundisha katika masinagogi yao, na kuihubiri habari njema ya ufalme, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina .' (9:35)
- Mathayo 5–7 akifundisha na kutangaza
- Mathayo 8-9 kuponya magonjwa na magonjwa

Muktadha

- Mahubiri makuu ya Yesu katika 5–7
  - Yesu na sheria 5:17-48: jinsi ya kupindisha Maandiko
    - 8:4 akiitimiza sheria pamoja na mtu mwenye ukoma
    - 8:5-13 Makusudi ya Mungu ni mapana kuliko jumuiya ya sheria

Muktadha

- Mahubiri katika sura ya 5-7
  - Yesu na sheria 5:17-48: jinsi ya kupindisha Maandiko
  - ‘kwa matunda yao mtawatambua’ 7:16
    - tunaona matunda ya huduma ya Yesu katika matendo yake

Muktadha

- Mahubiri katika sura ya 5-7
  - Yesu na sheria 5:17-48: jinsi ya kupindisha Maandiko
  - 'kwa matunda yao mtawatambua' 7:16
- Mamlaka ya Yesu kama mwalimu
  - 'Nawaambia' 13x katika Mathayo 5-6
  - 'Amin nawaambia' 5x katika Mathayo 5-6
  - 7:21 Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana;
  - 7:23 Yesu ndiye anayehukumu
  - 7:24-26 maneno ya Yesu yatekelezwe
  - 7:29 akawafundisha kama mtu mwenye mamlaka.

Mada zinazorudiwa

- Mamlaka ya Yesu - uponyaji tisa
  - watu wawili wenye roho waovu
8:29–9:1; 9:32-34
  - 'wagonjwa wote' 8:16
  - kutuliza dhoruba 8:23-27

Mada zinazorudiwa

- Mamlaka ya Yesu - maneno muhimu
  - 8:9 Mimi mwenyewe mimi ni mtu chini ya **mamlaka** '
  - 8:27 Huyu ni mtu wa namna gani?
  - 8:29, 31 roho waovu wanamtambua Yesu na kumuogopa - hivyo 8:32
  - 9:6 “...ili mpate kujua ya kuwa Mwana wa Adamu anayo **amri** duniani ya kusamehe dhambi...’ cf. 9:2
  - 9:8 wakaingiwa na hofu, wakamtukuza Mungu aliyewapa wanadamu **mamlaka kama hayo**.
  - 9:33 'umati ulistaajabu'
taz.7:28 'umati ulishangazwa na mafundisho yake'

Muktadha

- Nini kinafuata?
  - 9:36–11:1 Yesu anawatuma wanafunzi wake nje
    - 'Katika kuenenda kwenu, hubirini Habari Njema, Ufalme wa mbinguni umekaribia. Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo.' 10:7-8
    - 'Yesu alizunguka Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao na kuihubiri habari njema ya ufalme na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina kati ya watu. 4:23; cf. 9:35

Muktadha

- Nini kinafuata?
  - 9:36–11:1 Yesu anawatuma wanafunzi wake nje
    - 'Katika kuenenda kwenu, hubirini Habari Njema, Ufalme wa mbinguni umekaribia. Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo.' 10:7-8
  - 10:1 Yesu akawapa **mamlaka** .
  - 10:40-42 jibu kwa wanafunzi ni jibu kwa Yesu kama vile. 10:32-33, 34-39
- Huduma ya Yesu inapanuliwa kupitia wanafunzi wake
  - anachofanya, wanafanya
  - anachosema, wanasema

Mtu mwenye ukoma 8:1-4

- kupiga magoti (*proskunei*) mbele ya Yesu v 2
- humtaja Yesu kama 'Bwana' *kurie* v 2
- inatambua nguvu na mamlaka ya Yesu mst 2
- Yesu anamgusa mtu mst 3
- cf. Mambo ya Walawi 13:45-46 BHN - Mtu huyo aliye na ugonjwa wa ukoma atavaa nguo zilizoraruliwa, na nywele za kichwa chake zikatike; naye atafunika mdomo wake wa juu na kulia, “Ni najisi, najisi. atakuwa najisi siku zote za ugonjwa huo; yeye ni najisi. Ataishi peke yake; makao yake yatakuwa nje ya marago.

Mtu mwenye ukoma 8:1-4

- kupiga magoti (*proskuneis*) mbele ya Yesu v 2
- humtaja Yesu kama 'Bwana' *kurie* v 2
- inatambua nguvu za Yesu mst 2
- Yesu anamgusa mtu mst 3
- Yesu mwenyewe anamponya mtu huyo mst 3
- Yesu anamtuma mtu huyo kwa kuhani; cf. Mambo ya Walawi 14:1-4

Kuu na ukoma 8:1-4

- kupiga magoti (*proskunei*) mbele ya Yesu v 2
- humtaja Yesu kama 'Bwana' *kurie* v 2
- inatambua nguvu za Yesu mst 2
- Yesu anamgusa mtu mst 3
- Yesu mwenyewe anamponya mtu huyo mst 3
- Yesu anamtuma mtu kwa kuhani cf. Mambo ya Walawi 14:1-4
- 11:5 Nendeni mkamwambie Yohana mnayoyasikia na kuyaona: vipofu wanaona, viwete wanatembea, **wenye ukoma wanatakaswa** , viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa, na maskini wanahubiriwa Habari Njema.

Ndipo macho ya vipofu yatafumbuliwa,
na masikio ya viziwi yatazibuliwa;
ndipo aliye kilema ataruka-ruka kama kulungu,
na ulimi wa bubu utaimba kwa furaha.

Isaya 35:5-6a

Roho ya Bwana Mungu I juu yangu,
kwa sababu BWANA amenitia mafuta;
amenituma kuwahubiri walioonewa habari njema,
kuwaganga waliovunjika moyo,
kuwatangazia mateka uhuru wao,
na wafungwa kufunguliwa kwao;
kutangaza mwaka wa BWANA uliokubaliwa .

Isaya 61:1

Jemadari 8:5-13

- akida atoa rufaa ya unyenyekevu mst 5-6, 8
- akida anatambua mamlaka ya maneno ya Yesu mst 8, 9, 10
- Yesu anamsifu akida mst 10
- mamlaka ya Yesu mst 8-9, 10
- Mwanaume huyu ni nani?

Mamlaka ya Yesu katika uponyaji na ukombozi 8:14-17

- ugonjwa: mama mkwe wa Petro na 'wote'
mst 15-16 cf. v 2
- pepo wachafu mst 16 'kwa neno'
cf. mstari wa 8, 13
- Hii ilikuwa ili lile neno lililonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya litimie, “Yeye aliutwaa udhaifu wetu, na kuyachukua magonjwa yetu” (mstari 17).
Isaya 53:4

Uponyaji hutarajia shauku kwa kuwa huanza kurudisha nyuma athari za dhambi ambazo Yesu alikuja kuzifia.

Robert Gundry

Jinsi (si) kujibu 8:18-22

- mwalimu wa sheria mst 19-20
- mwanafunzi mwingine mst 21-22
- mwangwi wa 'go' *aperkomai* mstari wa 21, 18
- kumzika baba jukumu takatifu katika Uyahudi Mwanzo 50:5-6; Tobiti 4:3
- cf. 7:21 'Si kila mtu aniitaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni.'
- v 22 Jibu la Yesu 'endelea kufuata' *akolouthei*

Jibu la Yesu kwa dhoruba 8:23-27

- ikilinganishwa na Marko, Mathayo anaondoa maelezo ambayo sio muhimu
  - mashua nyingine Marko 4:36
  - Yesu akilala nyuma ya meli kwenye mto Marko 4:38
- kuzingatia mamlaka ya Yesu, kama Marko, lakini kuongezeka

Udhibiti wa bahari

Njia yako ilikuwa katika bahari, njia yako, katika maji makuu; lakini nyayo zako hazikuonekana.

Zaburi 77:19

Dhoruba

Niokoe, Ee Mungu, kwa maana **maji yamefika shingoni mwangu** . Ninazama kwenye matope mazito, pasipo na mahali pa kusimama; **Nimeingia kwenye vilindi vya maji, mafuriko yanapita juu yangu ...** uniokoe nisizame katika matope; **niokolewe na adui zangu na vilindi vya maji** . **Usiruhusu mafuriko ifgie juu yangu, vilindi vya maji visinimeze** , Shimo lifunge kinywa chake juu yangu.

Zaburi 69:1, 14-15

Usingizi wa amani

Ndipo utakwenda katika njia yako salama na mguu wako hautajikwaa. Ukikaa chini, hutaogopa; ukilala usingizi wako utakuwa mtamu.

Mithali 3:23-24

Nitalala na kulala usingizi kwa amani; kwa maana wewe, BWANA , peke yako, ndiwe unilazaye salama.

Zaburi 4:8

Jibu la Yesu kwa dhoruba 8:23-27

- ikilinganishwa na Marko, Mathayo anaondoa maelezo ambayo sio muhimu
- kuzingatia mamlaka ya Yesu, kama Marko, lakini kuongezeka
  - wanafunzi wanamwita Yesu 'Bwana' mst 25
  - wanafunzi wanamwomba Yesu 'aokoe' mst 25
  - kuzingatia sana Ukristo mwishoni mwa mst 27

Jibu la Yesu kwa dhoruba 8:23-27

- ikilinganishwa na Marko, Mathayo anaondoa maelezo ambayo sio muhimu
- kuzingatia mamlaka ya Yesu, kama Marko, lakini kuongezeka
- kupendezwa na uanafunzi (Gunther Bornkamm)
  - Mst 26 ni kabla ya Yesu kutuliza dhoruba ili kuhimiza imani **kabla ya** uokoaji kutokea; linganisha Marko 4:30

Wanaume wawili wenye roho waovu 8:28–9:1

- cf. Marko 5:1-20—Hadithi ya Mathayo ni 50% tu ya urefu wa Marko
- pepo wanamtambua Yesu kama mwana wa Mungu v 29a
cf. 4:3, 6
- pepo wanatambua Yesu anaweza 'kuwatesa' mst 29b
- Yesu anawaamuru pepo kwa neno moja mst 32
- wenyeji **wanamsihi** Yesu aondoke mst 34
- mataifa: Gadara v 28 na nguruwe v 30
- sambamba na akida 8:5-13

Mtu aliyepooza 9:2-8

- Yesu alishtakiwa kwa kukufuru mst 3
- Yesu anadai mamlaka ya kusamehe mst 2, 6a cf. 6:10
- Yesu anaponya kwa mamlaka yake mst 6b — linganisha na Eliya I Wafalme 17:20-21
- umati unashangaa 'wakamtukuza Mungu, aliyewapa wanadamu **mamlaka kama hayo.**' v 8
- imani ya marafiki v 2 cf. akida 8:5-13

Yesu anamwita Mathayo amfuate 9:9-13

- Mamlaka ya Yesu katika kuita Mathayo mst 9
- Yesu anakutana na marafiki wa Mathayo mst 10-11
- Yesu anasisitiza mamlaka yake katika utume wake mst 12-13
  - kusamehe na kurejesha wenye dhambi

Upya wa kile Yesu anacholeta 9:14-17

- kufunga na Yesu bwana arusi
  - kufunga ni kuhusu kuomboleza hali ya sasa ya watu wa Mungu, Israeli
  - katika Yesu, mambo yanabadilika - kwa hiyo hakuna haja ya kufunga; ndiye bwana harusi
  - mateso ya Yesu kuja v 15

Yesu anawaponya wanawake wawili 9:18-26

- binti wa mkuu wa sinagogi ambaye amekufa - tena mfupi sana kuliko Marko (9 vv badala ya 23 vv)
- utambuzi wa mamlaka ya Yesu 'akapiga magoti' *prosekunei* v 18; cf. 8:2
- mwanamke aliye na kutokwa na damu kwa miaka kumi na miwili
  - usafi unatiririka kutoka kwa Yesu hadi kwa mwanamke
  - Yesu anatafuta kutambuliwa hadharani
- nyuma kwa mkuu wa sinagogi v 23
  - Yesu anarudisha nguvu za mauti mst 25

Yesu anawaponya wanawake wawili 9:18-26

- 'mwana wa Daudi' mst 27
- Yesu anafungua macho yao ya kimwili mst 29-30
- kujiandaa kwa ajili ya 11:4-5, ikirudia mwangwi
'macho ya vipofu yatafumbuliwa' Isaya 35:5
- Mamlaka ya Yesu yanatimizwa kwa imani
  - 'Je, unaamini...?' v 28
  - “Kwa kadiri ya imani yako...” mst 29

Mamlaka ya Yesu juu ya pepo na magonjwa 9:32-34

- mtu asiyeweza kusema v 32
- Yesu anamkomboa na kumponya mst 33
- Yesu alishtumiwa kufanya kazi kwa mtawala wa pepo mst 34 - ona 12:24

- Kumbukumbu la Torati

9:35 Basi Yesu alikuwa akizunguka katika miji yote na vijiji, akifundisha katika masinagogi yao, na kuihubiri habari njema ya ufalme, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. '

Mamlaka ya Yesu

- katika huduma ya Yesu, Maandiko yanatimizwa
- anaponya kwa kugusa au neno
- anatuliza dhoruba kwa maneno
- anatawala pepo kwa maneno
- anatangaza msamaha na uponyaji
- anarudisha nyuma nguvu za mauti
- juu ya kila aina ya mahitaji
- Yesu yuko wazi kwa wenye uhitaji
- imani ni kipengele muhimu katika kuhisi nguvu za Yesu

CHUO CHA BIBLIA MOROGORO
CHUO CHA BIBLIA MOROGORO

Muhtasari wa Luka:
Kufanya theolojia Lukawise

'Theolojia' ni nini?

- theolojia **si** mazoezi ya kiakili tu
  - waumini wa kwanza wanaotafuta mwitikio kamili wa moyo wote kwa Mungu katika Kristo
- 'Theolojia inafundishwa na Mungu, inafundisha kutoka kwa Mungu, na inaongoza kwa Mungu' (iliyohusishwa na Thomas Aquinas)
- theolojia ni **kuzungumza juu ya Mungu ili kuibua mwitikio wa imani, upendo na utii**
  - kumpenda Mungu kwa moyo, roho, akili na nguvu Marko 12:30

Luka anafanya theolojia kupitia hadithi

- kwa kutumia mbinu zinazofanana na maandishi ya kale
- kazi ya shirika la Luka la kitabu chake

I Kwa kuwa watu wengi wamejitolea kutayarisha masimulizi ya matukio ambayo yametimizwa miongoni mwetu, 2 kama vile yalivyokabidhiwa kwetu na wale ambao tangu mwanzo walikuwa mashahidi walioona kwa macho na watumishi wa lile neno, 3 mimi nami niliamua, baada ya kuchunguza mambo yote kwa makini tangu mwanzo, **niwaandikie ninyi habari iliyopangwa kwa ajili yenu** , wewe Theofilo mtukufu, 4 ili upate kujua ukweli wa mambo uliyofundishwa. (1:1-4)

Luka anafanya theolojia kupitia hadithi

- kwa kutumia mbinu zinazofanana na maandishi ya kale
- kazi ya shirika la Luka la kitabu chake

1 Kwa kuwa watu wengi wamejaribu kuandika kwa utaratibu maelezo ya matukio ambayo yametimia kati yetu, 2 kama vile yalivyokabidhiwa kwetu na wale ambao walikuwa mashahidi waliojionea tangu mwanzo na watumishi wa lile neno, 3 mimi nami niliamua, baada ya hayo. akichunguza mambo yote kwa makini tangu mwanzo, ili akuandikie wewe habari iliyopangwa kwa ajili yako , wewe Theofilo mtukufu, 4 ili upate kujua ukweli wa mambo uliyofundishwa . (1:1-4)

'Akaunti ya mpangilio' ya Luka

- sura ya 1–2 inamtambulisha Yesu kwenye tukio kupitia masimulizi ya utotoni
- 3:1–9:50 basi inalenga Galilaya
  - Yohana mbatizaji 3:1-22
  - Nasaba ya Yesu 3:23-38
  - Huduma ya kwanza ya Yesu katika Galilaya 4:1–9:50

'Akaunti ya mpangilio' ya Luka

- sura ya 1–2 inamtambulisha Yesu kwenye tukio kupitia masimulizi ya utotoni
- 3:1–9:50 basi inalenga Galilaya
- 9:51–19:44 safari ya kwenda Yerusalemu
  - kumbuka alama za kusafiri
  - mengi tofauti Lukan nyenzo hapa
  - kuzingatia kuunda upya watu wa Mungu

'Akaunti ya mpangilio' ya Luka

- sura ya 1–2 inamtambulisha Yesu kwenye tukio kupitia masimulizi ya utotoni
- 3:1–9:50 basi inalenga Galilaya
- 9:51–19:44 safari ya kwenda Yerusalemu
- 19:45–24:53 huko Yerusalemu: juma la mwisho

Mchoro wa Luka wa wakati

- 2:40 (miaka 12)
- 2:52 (miaka 18?)
- 19:28–24:53 (wiki moja?)
- 22:1–23:56 (Saa 48?)

Luka anajiandaa kwa shauku

- Kifo cha Yesu kinatabiriwa na Yesu mwenyewe
9:31 alinena habari ya **kutoka kwake** , ambako angetimiza huko Yerusalemu.
12:50 'Nina **ubatizo wa** kubatizwa nao , na ni mkazo ulioje ambao niko chini yake mpaka ukamilike!'
13:32-33 Lakini leo, kesho na keshokutwa imenipasa kuendelea na safari yangu, kwa maana **haiwezekani nabii auawe nje ya Yerusalemu** . Yerusalemu, Yerusalemu, mji unaowaua manabii na kuwapiga kwa mawe wale wanaotumwa kwake!'

Luka anajiandaa kwa shauku

- Luka anafasiri kifo cha Yesu kwa kutumia Maandiko

18:31-33 “Kisha akawachukua wale Thenashara kando, akawaambia, “Tazameni, tunapanda kwenda Yerusalemu, na **yote yaliyoandikwa juu ya Mwana wa Adamu na manabii yatatimizwa**. Kwa maana atakabidhiwa kwa watu wa mataifa; naye atadhihakiwa na kutukanwa na kutemewa mate. Baada ya kumpiga, watamwua, na siku ya tatu atafufuka. ’

20:17 'Basi **andiko hili** linamaanisha nini: “Jiwe ambalo wajenzi walilikataa limekuwa jiwe kuu la pembeni”?’ (Zaburi 118:22)

22:37 Kwa maana nawaambia, **Maandiko haya hayana budi kutimia kwangu** , naye alihesabiwa kuwa miongoni mwa waasi; na kwa hakika yaliyoandikwa juu yangu yanatimizwa.” (Isaya 53:12)

Luka anajiandaa kwa shauku

- Luka anafasiri kifo cha Yesu kwa kutumia Maandiko 24:26-27 “Je! Kisha akianza na Mose na manabii wote , akawafafanulia mambo yaliyomhusu yeye katika Maandiko Matakatifu .

Lazima yatimizwe yote niliyoandikiwa katika torati ya Musa, na katika manabii na zaburi ."

24:46-47 Ndivyo ilivyoandikwa , ya kwamba Kristo atateswa na kufufuka siku ya tatu, na kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi, na kufufuka kutoka kwa wafu. '

Luka anafanya theolojia kupitia wahusika

- Aina tatu za wahusika
- **flat** : idadi ndogo ya sifa zinazoweza kutabirika
- **pande zote** : aina mbalimbali za sifa (zinazoweza kupingana).
  - Wanafunzi wa Yesu katika Luka
  - Yesu mwenyewe katika Luka
- **hisa (mawakala)** : sifa moja tu muhimu
  - mjane 21:1-4

Luka anafanya theolojia kupitia wahusika

- Swali kuu: ni mwitikio gani Luka anatafuta kutoka kwa wasomaji wake kwa mhusika?
- huruma = kutambua kwa nguvu
  - Wanafunzi wa Yesu katika Luka

Luka anafanya theolojia kupitia wahusika

- Swali kuu: ni mwitikio gani Luka anatafuta kutoka kwa wasomaji wake kwa mhusika?
- huruma = kutambua kwa nguvu
- huruma = kitambulisho kidogo

Luka anafanya theolojia kupitia wahusika

- Swali kuu: ni mwitikio gani Luka anatafuta kutoka kwa wasomaji wake kwa mhusika?
- huruma = kutambua kwa nguvu
- huruma = kitambulisho kidogo
- chuki = kutengwa na au kudharau
  - Yuda
  - Shetani

Luka anafanya theolojia kupitia mifumo

- utajiri na umaskini
  - umaskini sio kiuchumi tu
  - mtaji wa kijamii
    - familia
    - ngono
    - ulemavu
    - utendaji

Muungano wa umaskini

4:18

maskini

mateka

kipofu

kudhulumywa

Joel Green, *Theolojia ya Injili ya Luka* , 81

Muungano wa umaskini

4:18

maskini

mateka

kipofu

kudhulumywa

6:20

maskini

njaa

mwenye huzuni

kuteswa

Muungano wa umaskini

4:18

maskini
mateka
kipofu
kudhulumywa

6:20

maskini
njaa
mwenye huzuni
kuteswa

7:22

kipofu
kilema
mwenye ukoma
viziwi
wafu
maskini

Muungano wa umaskini

4:18

maskini
mateka
kipofu
kudhulumywa

6:20

maskini
njaa
mwenye huzuni
kuteswa

7:22

kipofu
kilema
mwenye ukoma
viziwi
wafu
maskini

14:13

maskini
kulemazwa
kipofu
kilema

Joel Green, *Theolojia ya Injili ya Luka* , 81

Muungano wa umaskini

4:18

maskini
mateka
kipofu
kudhulumywa

6:20

maskini
njaa
mwenye huzuni
kuteswa

7:22

kipofu
kilema
mwenye ukoma
viziwi
wafu
maskini

14:13

maskini
kulemazwa
kipofu
kilema

14:21

maskini
kulemazwa
kipofu
kilema

Joel Green, *Theolojia ya Injili ya Luka* , 81

Muungano wa umaskini

4:18

maskini
mateka
kipofu
kudhulumywa

6:20

maskini
njaa
mwenye huzuni
kuteswa

7:22

kipofu
kilema
mwenye ukoma
viziwi
wafu
maskini

14:13

maskini
kulemazwa
kipofu
kilema

14:21

maskini
kulemazwa
kipofu
kilema

16:20, 22

maskini
vidonda
njaa

Joel Green, *Theolojia ya Injili ya Luka* , 81

“

Katika 'kuwahubiria maskini,'...Yesu katika Injili ya Tatu anajishughulisha kimsingi na wale wanaofafanuliwa kama 'wao,' kama watu wa nje— hadhi ya kijamii ambayo inaweza kuwa na mizizi ya kiuchumi au isiwe nayo.

Joel Green

Umaskini katika Maandiko ya Agano la Kale

- watu walio katika umaskini wanalazimika kumwangalia Mungu

Zaburi 34:6 " **Nafsi hii maskini ililia** , akasikiwa na Bwana, na kuokolewa na taabu zote."

Zaburi 40:17 "Lakini mimi **ni maskini na mhitaji** , kwa maana Bwana ananijali."

Zaburi 70:5 "Lakini **mimi ni maskini na mhitaji** , Ee Mungu, unijie haraka. Wewe ni msaada wangu na mwokozi wangu; Ee Mola, usikawie!

Umaskini katika Maandiko ya Agano la Kale

- watu wenye nguvu na matajiri wana wajibu kwa watu walio katika umaskini

Mika 6:1 'Je, ninaweza kuvumilia mizani ya uovu na mfuko wa mawe ya kupimia yasiyo ya haki?'

Mambo ya Walawi 23:22 Mtakapovuna mavuno ya nchi yenu, usivune hata ukingo wa shamba lako, wala usikusanye masazo ya mavuno yako; utaziachia kwa maskini na mgeni; mimi ndimi BWANA, Mungu wako.

Kumbukumbu la Torati 15:11 Kwa kuwa hapatakuwa na haja tena duniani, basi nakuamuru, Mfungulie jirani yako maskini na mhitaji katika nchi yako.

Hadithi za kuzaliwa 1-2

- Utukufu Luka 1:51-53

'Amefanya mambo makuu kwa mkono wake; amewatawanya **wenye kiburi** katika mawazo yao ya ndani.

Amewashusha **watawala** kutoka viti vyao vya enzi ,

lakini amewainua wanyenyekevu .

Amewashibisha wenye njaa vitu vyema, lakini **matajiri** amewaacha waende mikono mitupu.'

Hadithi za kuzaliwa 1-2

- Utukufu Luka 1:51-53

'Amefanya mambo makuu kwa mkono wake; amewatawanya **wenye kiburi** katika mawazo yao ya ndani.

Amewashusha **watawala** kutoka viti vyao vya enzi ,

lakini amewainua **wanyenyekevu** .

Amewashibisha **wenye njaa** vitu vizuri, lakini **matajiri** amewaacha waende mikono mitupu.'

Hadithi za kuzaliwa 1-2

- ukuu 1:51-53
- Yesu alizaliwa katika familia maskini 2:22-24

Siku za kutakaswa kwake zitakapotimia, ikiwa ni kwa ajili ya mtoto wa kiume au wa kike, **ataleta kwa kuhani mwana-kondoo wa mwaka wa kwanza kuwa sadaka ya kuteketezwa, na hua au hua. kwa ajili ya sadaka ya dhambi** . Naye atamsongeza mbele za BWANA, na kufanya upatanisho kwa ajili yake... **Ikiwa hawezi kutoa kondoo, basi atatwaa hua wawili au makinda mawili ya njiwa, mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa na wa pili kwa ajili ya sadaka ya dhambi;** naye kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake, naye atakuwa safi. Mambo ya Walawi 12:6-8

Hadithi za kuzaliwa 1-2

- ukuu 1:51-53
- Yesu alizaliwa katika familia maskini 2:22-24
- Yesu alitambuliwa na mjane mzee, Anna 2:36-28

Kumbukumbu la Torati 14:28-29 Kila mwaka wa tatu mtatoa zaka kamili ya mazao yako ya mwaka huo, na kuyaweka ndani ya miji yako; Walawi, kwa sababu hawana fungu wala urithi pamoja nanyi, na wageni wakaao, na yatima, **na wajane** walio katika miji yenu, wanaweza kuja kula na kushiba; ili kwamba BWANA , Mungu wako, akubariki katika kazi yote. unayofanya.'

Kumbukumbu la Torati 27:19 " Na alaaniwe mtu awaye yote amnyang'aye mgeni, na yatima, **na mjane**; ya haki." Watu wote waseme, Amina!

Kuanzishwa kwa huduma ya Yesu 3:1–9:50

- Taarifa ya utaratibu katika Nazareti 4:16-30
  - 'Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa maana amenitia mafuta **kuwahubiri maskini habari njema.**'
v 18
  - 'Lakini ukweli ni kwamba, walikuwako wajane wengi katika Israeli wakati wa Eliya, hapo mbingu zilipofungwa miaka mitatu na miezi sita, kukawa na njaa kuu katika nchi yote; lakini Eliya hakutumwa kwa yeyote kati yao ila kwa **mjane wa Sarepta katika Sidoni** . Pia kulikuwa na watu wengi wenye ukoma katika Israeli wakati wa nabii Elisha, na hakuna hata mmoja wao aliyetakaswa isipokuwa **Naamani, Mshami** .' Mst 25-27

Kuanzishwa kwa huduma ya Yesu 3:1–9:50

- Taarifa ya utaratibu katika Nazareti 4:16-30
- ‘watoza ushuru na wenye dhambi’ 5:29-32

Ndipo Lawi akamfanyia karamu kubwa nyumbani mwake; na kulikuwa na kundi kubwa la watoza ushuru na wengine wameketi mezani pamoja nao. Mafarisayo na waandishi wao wakawanung'unikia wanafunzi wake, wakisema, **Mbona mnakula na kunywa pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?** Yesu akajibu, “Wenye afya hawahitaji tabibu, bali walio hawawezi; sikuja kuwaita watubu, si wenye haki, bali wenye dhambi.

Kuanzishwa kwa huduma ya Yesu 3:1–9:50

- Taarifa ya utaratibu katika Nazareti 4:16-30
- ‘watoza ushuru na wenye dhambi’ 5:29-32

Ndipo Lawi akamfanyia karamu kubwa nyumbani mwake; na kulikuwa na kundi kubwa la watoza ushuru na wengine wameketi mezani pamoja nao. Mafarisayo na waandishi wao wakawanung'unikia wanafunzi wake, wakisema, Mbona mnakula na kunywa pamoja na **watoza ushuru na wenye dhambi** ? Yesu akajibu, “Wenye afya hawahitaji tabibu, bali walio hawawezi; **Sikuja kuwaita watubu, si wenye haki, bali wenye dhambi.** ”

Kuanzishwa kwa huduma ya Yesu 3:1–9:50

- Taarifa ya utaratibu katika Nazareti 4:16-30
- ‘watoza ushuru na wenye dhambi’ 5:29-32
- baraka na ole 6:20-26

Luka 6:20-26

20 Kisha Yesu akawatazama wanafunzi wake na kusema:

“Heri ninyi **mlio maskini** , kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.

21 Heri ninyi mlio na njaa sasa, kwa maana mtashibishwa.

Heri ninyi mnaolia sasa, maana mtacheka.

22 Heri ninyi watu watakapowachukia na kuwatenga na kuwashutumu na kuwatukana kwa ajili ya Mwana wa Adamu. 23 Furahini katika siku hiyo na kuruka kwa shangwe, kwa maana hakika thawabu yenu ni kubwa mbinguni; kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii.

24 Lakini ole wenu ninyi mlio matajiri, kwa kuwa mmepokea faraja yenu.

25 Ole wenu ninyi ambao mmeshiba sasa, kwa maana mtakuwa na njaa. Ole wenu ninyi mnaocheka sasa, kwa maana mtaomboleza na kulia.

26 Ole wenu ninyi watu wote wanaposema mema juu yenu, kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii wa uwongo.

Luka 6:20-26

20 Kisha Yesu akawatazama wanafunzi wake na kusema:

“Heri ninyi **mlio maskini** , kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.

21 Heri ninyi **mlio na njaa sasa** , kwa maana mtashibishwa.

Heri ninyi mnaolia sasa, maana mtacheka.

22 Heri ninyi **watu watakapowachukia na kuwatenga na kuwashutumu na kuwatukana** kwa ajili ya Mwana wa Adamu. 23 Furahini katika siku hiyo na kuruka kwa shangwe, kwa maana hakika thawabu yenu ni kubwa mbinguni; kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii.

24 Lakini ole wenu ninyi mlio matajiri, kwa kuwa mmepokea faraja yenu.

25 Ole wenu ninyi ambao mmeshiba sasa, kwa maana mtakuwa na njaa. Ole wenu ninyi mnaocheka sasa, kwa maana mtaomboleza na kulia.

26 Ole wenu ninyi watu wote wanaposema mema juu yenu, kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii wa uwongo.

Luka 6:20-26

20 Kisha Yesu akawatazama wanafunzi wake na kusema:

“Heri ninyi **mlio maskini** , kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.

21 Heri ninyi **mlio na njaa sasa** , kwa maana mtashibishwa.

Heri ninyi mnaolia sasa, maana mtacheka.

22 Heri ninyi **watu watakapowachukia na kuwatenga na kuwashutumu na kuwatukana** kwa ajili ya Mwana wa Adamu. 23 Furahini katika siku hiyo na kuruka kwa shangwe, kwa maana hakika thawabu yenu ni kubwa mbinguni; kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii.

24 Lakini **ole wenu ninyi mlio matajiri** , kwa kuwa mmepata faraja yenu.

25 Ole wenu ninyi ambao mmeshiba sasa, kwa maana mtakuwa na njaa.

Ole wenu ninyi mnaocheka sasa, kwa maana mtaomboleza na kulia.

26 Ole wenu ninyi watu wote wanaposema mema juu yenu, kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii wa uwongo.

Luka 6:20-26

20 Kisha Yesu akawatazama wanafunzi wake na kusema:

“Heri ninyi **mlio maskini** , kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.

21 Heri ninyi **mlio na njaa sasa** , kwa maana mtashibishwa.

Heri ninyi mnaolia sasa, maana mtacheka.

22 Heri ninyi **watu watakapowachukia na kuwatenga na kuwashutumu na kuwatukana** kwa ajili ya Mwana wa Adamu. 23 Furahini katika siku hiyo na kuruka kwa shangwe, kwa maana hakika thawabu yenu ni kubwa mbinguni; kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii.

24 Lakini **ole wenu ninyi mlio matajiri** , kwa kuwa mmepata faraja yenu.

25 Ole **wenu ninyi mlioshiba sasa** , kwa maana mtakuwa na njaa.

Ole wenu ninyi mnaocheka sasa, kwa maana mtaomboleza na kulia.

26 Ole **wenu ninyi watu wote wanaposema mema juu yenu** , kwa maana ndivyo babu zao walivyowafanyia manabii wa uongo.

Luka 6:30, 35-36

'Mpe kila anayeomba kutoka kwako; na mtu akikunyang'anya mali yako, usitake tena.' v 30

Lakini wapendeni adui zenu, tendeni mema, na kukopesha msitarajie malipo. Thawabu yenu itakuwa kubwa, nanyi mtakuwa wana wa Aliye Juu; kwani yeye ni mwema kwa wasioshukuru na waovu. Iweni na rehema, kama Baba yenu alivyo na rehema.

mst 35-36

Kuanzishwa kwa huduma ya Yesu 3:1–9:50

- Taarifa ya utaratibu katika Nazareti 4:16-30
- ‘watoza ushuru na wenye dhambi’ 5:29-32
- baraka na ole 6:20-26
- makaribisho kwa watoto 9:46-48

46 Kukazuka mabishano kati yao kuhusu ni nani kati yao aliye mkuu zaidi. 47 Lakini Yesu akijua mawazo yao ya moyoni, akamchukua mtoto mdogo akamweka kando yake, 48 akawaambia, “Mtu yeyote anayemkaribisha mtoto huyu kwa jina langu, ananikaribisha mimi, na yeyote anayenikaribisha mimi, anamkaribisha yule aliyenituma. kwa maana aliye mdogo kuliko ninyi nyote ndiye aliye mkuu.”

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- kumfuata Yesu kunamaanisha kutokuwa na makao na utegemezi kwa wengine 9:57-58; 10:5-8
- kuwa jirani na wenye uhitaji 10:25-37
- omba mkate utolewe 11:3
- tajiri mpumbavu 12:13-21

Mtu mmoja katika mkutano akamwambia, Mwalimu, mwambie ndugu yangu agawanye urithi wa jamaa yangu. Lakini yeye akamwambia, “Rafiki, ni nani aliyeniweka kuwa mwamuzi au msuluhishi juu yenu?” Mst 13-14

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- kumfuata Yesu kunamaanisha kutokuwa na makao na utegemezi kwa wengine 9:57-58; 10:5-8
- kuwa jirani na wenye uhitaji 10:25-37
- omba mkate utolewe 11:3
- tajiri mpumbavu 12:13-21
  - usijali kuhusu mahitaji yako 12:22-31
  - uza mali yako na uwape maskini 12:32-34

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- '[Yesu] alipoona jinsi wageni walivyochagua mahali pa heshima , aliwaambia mfano.' 14:7
  - mfano wa karamu ya arusi mst 8-11
  - mwiteni kuwaalika 'maskini, viwete, viwete, na vipofu' kwenye karamu zenu mst 12-14.
  - mfano wa karamu kuu (mialiko iliyokataliwa) mst 16-24

mwenye nyumba akakasirika, akamwambia mtumwa wake, “Nenda mara moja kwenye njia kuu na vichocho vya mji ukawalete **maskini, viwete, vipofu na viwete .**” Mst 21

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31

“Palikuwa na mtu mmoja tajiri aliyevaa nguo za rangi ya zambarau na kitani safi na kufanya karamu kila siku kwa anasa. Na mlangoni pake palikuwa na maskini mmoja, jina lake Lazaro, mwenye vidonda , ambaye alitamani kushibisha njaa yake kwa kile kilichoanguka katika meza ya yule tajiri; hata mbwa wangekuja na kulamba vidonda vyake.”

mstari wa 19-21

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
  - " Palikuwa na mtu mmoja tajiri aliyevaa mavazi ya rangi ya zambarau na kitani safi , na kufanya karamu kila siku kwa anasa . Na mlangoni pake palikuwa na maskini mmoja, jina lake Lazaro, mwenye vidonda, ambaye alitamani kushibisha njaa yake kwa kile kilichoanguka kutoka kwenye meza ya yule tajiri ; hata mbwa wangekuja na kulamba vidonda vyake." mstari wa 19-21
- jifanyieni marafiki kwa mali isiyo ya haki, ili itakapokwisha wawakaribishe katika nyumba za milele. 16:9

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
  - Mst 29 kusikia na kuitikia neno la Mungu katika Maandiko, ili ujue jinsi ya kuwajibu watu walio maskini
- cf. tajiri mpumbavu 12:16-21

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
- Yesu na Zakayo 19:1-10

'[Yesu] aliingia Yeriko na alikuwa akipita katikati yake. Palikuwa na mtu mmoja jina lake Zakayo; alikuwa mkuu wa watoza ushuru na alikuwa tajiri. Alitaka kumwona Yesu ni nani, lakini kwa sababu ya umati wa watu hakuweza, kwa sababu alikuwa mfupi wa kimo.' mst 1-3

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
- Yesu na Zakayo 19:1-10

Zakayo akasimama pale, akamwambia Bwana, Tazama, **Bwana, nusu ya mali yangu nitawapa maskini; na ikiwa nimemnyang'anya mtu kitu chochote, nitamlipa mara nne zaidi .**” Kisha Yesu akamwambia, “Leo wokovu umefika katika nyumba hii, kwa sababu yeye pia ni mwana wa Abrahamu. Kwa maana Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa waliopotea.” Mst 9-10

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
- Yesu na Zakayo 19:1-10

Zakayo akasimama pale, akamwambia Bwana, Tazama, **Bwana, nusu ya mali yangu nitawapa maskini; na ikiwa nimemnyang'anya mtu kitu chochote, nitamlipa mara nne zaidi .**” Kisha Yesu akamwambia, “Leo **wokovu** umefika katika nyumba hii, kwa sababu yeye pia ni **mwana wa Abrahamu** . Kwa maana Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa **waliopotea** .” Mst 9-10

Safari ya kwenda Yerusalemu 9:51–19:44

- mfano wa tajiri na Lazaro 16:19-31
- Yesu na Zakayo 19:1-10
  - mfano wa pauni 19:11-27—jinsi unavyoshughulikia mali
  - Yesu anaazima punda 19:28-35

Wiki ya mwisho 19:45–24:53

- swali kuhusu kodi 20:20-26
- mjane anayetoa 'vyote alivyo navyo' 21:1-4

Watu wote wakisikia, [Yesu] akawaambia wanafunzi wake, Jihadharini na waandishi, ambao hupenda kutembea wamevaa mavazi marefu, na kusalimiwa kwa heshima sokoni, na kuketi mbele ya watu. masinagogi na mahali pa heshima kwenye karamu. **Wanakula nyumba za wajane** na kwa ajili ya kuonekana husali sala ndefu. hao watapata hukumu iliyo kuu zaidi.”

20:45-47; cf. mwamuzi dhalimu 18:1-3

Wiki ya mwisho 19:45–24:53

- swali kuhusu kodi 20:20-26
- mjane anayetoa 'vyote alivyo navyo' 21:1-4
- Yuda 22:3-6
- Yesu anategemea ukarimu wa mwingine 22:7-13
- mzozo kuhusu ukuu 22:24-30
- Yesu pamoja na wahalifu katika kifo chake 23:39-41